

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ

(Punjabi Bhasha Passar Bhaichara)

To

The Chairman
Central Board of Secondary Education, chmn-cbse@nic.in
New Delhi.

No.PBPB-20 Dated 05.10.2018

Sub: Request to implement the provisions of the 'The Punjab Learning of Punjabi and other Languages Act 2008' in letter and spirit.

Sir,

Very humbly, the following facts are brought to your kind notice for perusal and necessary action.

1. The Punjab State Language Act 1967 has declared Punjabi as the official language.
2. To ensure the development of Punjabi, the Punjab Government passed an Act known as 'The Punjab Learning of Punjabi and other Languages Act 2008'. Vide Section 3 of this Act, the teaching of Punjabi as a compulsory subject up to 10th standard is made mandatory. It is also provided that unless a student passes the 10th class examination in Punjabi subject, no board or institution shall award matriculation certificate to him.
3. The said Act of 2008 also makes penal provisions. Vide Section 8 the schools who violate these provisions are also liable for penalty and even disaffiliation.
4. It is repeatedly brought to the notice of our institution that most of the English medium schools, affiliated to your Board do not follow the provisions of this Act. They do not teach Punjabi as a compulsory subject from 1st to 10th standard. In place of Punjabi they offer other foreign languages. It is a violation of the provisions of the said Act.
5. The violation of the provisions of this Act by the English medium schools affiliated to the CBSE was brought to the notice of the Punjab Government. The Punjab Government took a serious notice of this violation and vide its order dated 26.03.2018 directed the DPI and DEO's to ensure the implementation of the provisions of this Act. A copy of this letter is also enclosed for your perusal.
6. Now it is brought to the notice of our institution that sometimes, some students get matriculation certificate from the CBSE without following the provisions of Section 3 of the said Act i.e. without passing the 10th class examination in Punjabi.

ਸੰਪਰਕ/Contact : punjabibpbhaichara@gmail.com

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ

(Punjabi Bhasha Passar Bhaichara)

7. It is also brought to the notice of our institution that almost all the English medium schools affiliated to the CBSE prohibit their students from making conversation with each other in Punjabi. Sometimes they are fined for this violation. Such prohibition is a violation of the human rights of the students.

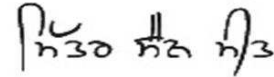
8. The purpose of our institution is to ensure the development of Punjabi in the State of Punjab and the implementation of the provisions of the said Act of 2008.

9. This Act of 2008 and direction of the Punjab Government dated 26.03.2018 may not be in the knowledge of the CBSE. These are hereby brought to your kind notice. Copy of the Act and order is enclosed.

It is humbly requested that all the English medium schools affiliated with the CBSE may be directed to follow the provisions of the said Act in letter and spirit and also not to issue the matriculation certificate to a student without verifying that he has passed the examination in 10th standard in Punjabi language. The schools may also be directed not to prohibit the students from conversing with each other in Punjabi.

With regards.

Yours sincerely

Adv. Mitter Sain Meet
Legal Advisor

ਸੰਪਰਕ/Contact : punjabibpbhaichara@gmail.com

Annexure- 1

The Punjab Learning of Punjabi and Other Languages Act, 2008 (Punjab Act No.25 of 2008)

(Received the assent of the Governor of Punjab on the 10th October, 2008 and first published in the Punjab Government Gazette (Extraordinary), on 22nd October 2008)

An Act to provide for learning of Punjabi as compulsory subject by all students studying in First to Tenth Class and for learning of other languages also, and for the matters connected therewith or incidental thereto.

Be it enacted by the Legislature of the State of Punjab in the Fifty-ninth Year of the Republic of India, as follows:

- 1. Short title and other commencement** - (1) This Act may be called the Punjab Learning of Punjabi and Languages Act, 2008.
(2) It shall come into force at once.
- 2. Definitions** - In this Act, unless the context otherwise requires:
  - (a) "academic year"** means the year commencing with effect from the 1st day of April of every year;
  - (b) "board or institution"** means an authority, empowered by law or an order of any Government to award matriculation certificate;
  - (c) "Competent authority"** means the authority, appointed under Section 6 of this Act;
  - (d) "prescribed"** means prescribed by rules made under this Act;
  - (e) "school"** includes any primary school, middle school, high school and senior secondary school, established and maintained by the State Government or a local body or panchayat or society or trust or such other schools, as may be notified by the State Government from time to time;
  - (f) "section"** means a section of this Act;
  - (g) "society"** means a society registered under the Societies Registration Act, 1860 (Central Act No.21 of 1860);
  - (h) "State Government"** means the Government of the State of Punjab; and
  - (i) "trust"** includes any trust registered under the Indian Trusts Act, 1882 (Central Act No.2 of 1982)
- 3. Teaching of Punjabi as compulsory subject:** (1) Punjabi shall be taught as a compulsory subject in all schools from First Class to Tenth Class from the academic year 2009-10.

(2) No board or institution shall award matriculation certificate to any student, unless he has passed the Tenth Class examination in Punjabi subject.

4. **Teaching of Hindi as compulsory subject** - Hindi shall be taught as a compulsory subject in all schools from Eighth Class from academic year 2009-10.
5. **Teaching of English** - Notwithstanding anything contained in sections 3 and 4, there shall be no bar in teaching English in any school.
6. **Competent authority** - (1) The State Government may, by notification in the Official Gazette, appoint any officer of the Department of School Education, not below the rank of the District Education Officer, to be the competent authority for the purposes of carrying out the provisions of this Act and the rules made there under.
(2) The competent authority shall exercise such powers and perform such functions, as may be prescribed to carry out the provisions of this Act.
7. **Power to exempt** - The State Government may, subject to such conditions, as it may deem fit by general or special order, to be published in the Official Gazette, exempt any class or category of students from all or any of the provisions of this Act.
8. **Penalty** - (1) Any school, which contravenes the provisions of this Act or the rules made there under for a month for the first time, shall be liable for a penalty of rupees twenty five thousand:
Provided that if such a school contravenes the provisions of this Act or the rules made there under for a month for the 2nd time, then it shall be liable for a penalty of rupees fifty thousand:
Provided further that if such a school contravenes the provisions of this Act or the rules made there under for a month for the third time and thereafter, then it shall be liable for a penalty of rupees one lac.
(2) If any school continues to make contravention of the provisions of this Act and the rules made there under beyond a period of one year, the State Government may, direct the board or institution, as the case may be, to disaffiliate the school to which such a school is affiliated.
(3) No penalty as provided under sub-section (1) shall be imposed, unless the school concerned is given an opportunity of being heard.
9. **Recovery of penalty as arrears of land revenue** - The penalty imposed under this Act, shall be recoverable as arrears of land revenue.
10. **Protection of action taken in good faith** - No suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against the State Government, competent authority or any officer or official of the State Government in respect of anything, which is in good faith done or intended to be done in pursuance of the provisions of this Act or the rules made there under.

- 11. Over-riding effect** - Save as otherwise provided in this Act, the provisions of this Act, or, the rules made there-under, shall have effect, notwithstanding anything inconsistent therewith contained in any other law enacted by the Punjab State Legislature.
- 12. Power to make rules** - (1) The State Government may, by notification in the Official Gazette, make rules for carrying out the purposes of this Act.
- (2) Every rule made under this Act shall be laid, as soon as may be, after it is made, before the House of the State Legislature, while it is in session, for a total period of ten days, which may be comprised in one session or in two or more successive sessions, and if, before the expiry of the session in which it is so laid or the successive sessions as aforesaid, the House agrees in making any modification in the rule, or House agrees, that the rule should not be made, the rule shall thereafter, have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be, so however, that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done or omitted to be done under that rule.
- 13. Power to remove difficulties** - If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act. The State Government may, by order, published in the Official Gazette, make such provision, not inconsistent with the provisions of this Act, as may appear to it to be necessary for removing the difficulty.
- 14.** Provided that no such order shall be made under this section after the expiry of a period of two years from the date of commencement of this Act.

Annexure-2

(Copy of Pb. Govt. order Dt. 26.03.2018)

ਦਫ਼ਤਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸੈ:ਸਿ) ਪੰਜਾਬ
ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਫੇਜ਼-8, ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ
(ਗ੍ਰਾਂਟ ਪੈਨਸ਼ਨ-1 ਸ਼ਾਖਾ)

ਵੱਲ

ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਸੈ:ਸਿ.)
ਪੰਜਾਬ।

ਮੀਮੋ ਨੰ:10/32-2014 ਸੈ:ਸਿ.(3)
ਮਿਤੀ, ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ: 26-03-18

ਵਿਸ਼ਾ: ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ' ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 22.10.2008 ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3(2) ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ 10ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ 10ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਪਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ./ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਈ. ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ, ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗਠਿਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਅਮਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਐਕਟ ਸਬੰਧੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਉਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੇਸ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 2008 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁੜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਹ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਯਮਾਂ/ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਫਾਰਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਮੇਤ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਫਾਰਮਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਕੁਲ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ/ਏਡਡ	ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਕੂਲ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਹੈ	ਕੀ ਸਕੂਲ ਪੰ:ਸ:ਸਿੱ: ਬੋਰਡ/ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ./ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਈ. ਤੋਂ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਹੈ?	ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਕਿਸ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਇੱਕ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ)	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਥਨ

ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰ.ਏ.ਸ.)

ਵਾ: ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸੈ:ਸਿ:)

ਪੰਜਾਬ।

ਪਿਠ ਅੰਕਣ ਨੰ:ਉਕਤ

ਮਿਤੀ, ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰ.) ਦ: ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਕਾ.) ਪੰਜਾਬ (ਸੱਤਵੀਂ ਮੰਜਲ) ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰ.ਏ.ਸ.)

ਵਾ: ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸੈ:ਸਿ:)

ਪੰਜਾਬ।